

KONKURS HISTORYCZNY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP REJONOWY

15 grudnia 2023 r. godz. 11.00

Uczennico/Uczniu:

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i zaznacz/napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie, podobnie jak zapisy nieczytelne.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	60	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego Rejonowej Komisji Konkursowej		

Tekst do zadania 1.

W tym to czasie wystąpili spośród ludu synowie wiarołomni, którzy podburzyli wielu ludzi, mówiąc: «Pójdźmy zawrzeć przymierze z narodami, które mieszkają wokoło nas. Wiele złego bowiem spotkało nas od tego czasu, kiedyśmy się od nich oddalili». Słowa te w ich mniemaniu uchodziły za dobre. Niektórzy zaś spośród ludu zapalili się do tej sprawy i udali się do króla, a on dał im władzę, żeby wprowadzili pogańskie obyczaje. W Mieście Świętym więc wybudowali gimnazjon według pogańskich zwyczajów. Pozbyli się też znaku obrzezania i odpadli od świętego przymierza. Sprzęgli się też z poganami i zaprzędali się im, aby robić to, co złe.

Na podstawie: <https://...deon.pl/rozdzial.php?id=1054#P1>

Zadanie 1.1. (0–1)

...../1

Podaj nazwę wspomnianego w tekście *Miasta Świętego*.

.....

Zadanie 1.2. (0–1)

...../1

Uzasadnij – odwołując się do treści – że cytowany tekst dotyczy zjawiska hellenizacji.

.....

.....

.....

Ilustracje do zadania 2.

B

Źródła: <https://pl.wikipedia.org/wiki/...>
<https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:.....jpg>

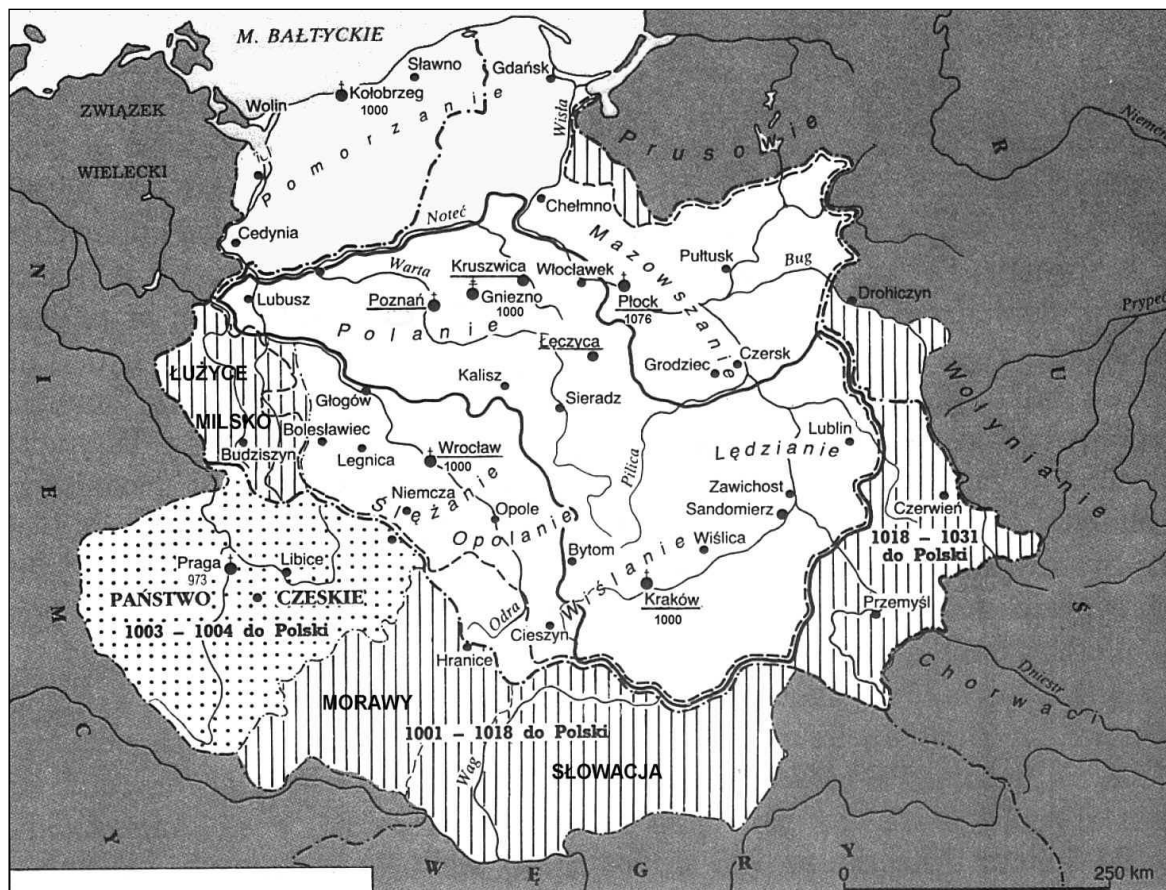
Zadanie 2. (0–1)

...../1

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Budowla oznaczona literą A to Panteon.	P	F
Porządek dorycki reprezentuje budowla oznaczona literą B.	P	F

Mapa do zadania 3.

Na podstawie: *Polska na przestrzeni wieków*, Warszawa 2007, s. 36.

Zadanie 3.1. (0–1)

...../1

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Mapa zawiera informacje na temat skutków wojen toczonych przez Bolesława Chrobrego.	P	F
Na mapie oznaczono gród, którego władca – według legendy – miał zostać zjedzony przez myszy.	P	F

Zadanie 3.2. (0–1)

...../1

Uzupełnij zdanie, podając nazwy trzech plemion polskich.

Z mapy wynika, że na zjeździe gnieźnieńskim zapadła decyzja o powstaniu biskupstw na dawnych terytoriach plemiennych: 1), 2) i 3)

Ilustracja do zadania 4.

Źródło: <https://pbs.twimg.com/media/FSUQcSEXsAMww6S.jpg>

...../1

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych. Odpowiedź uzasadnij.

Fotografia przedstawia współczesne obchody ku czci bohaterki średniowiecznej

- A. Anglii.
- B. Francji.
- C. Hiszpanii.
- D. Italii.

Uzasadnienie:

.....

.....

Tekst do zadania 5.

Pobożna, skromna, miłosierna, serce swoje od dzieciństwa Bogu poświęciwszy, od wszelkiej próżności światowej daleka, taką się okazała w stanie małżeńskim Jadwiga, a przez co małżonka swojego, doskonałego chrześcijanina, zbawiennym wpływem i własnym przykładem do jeszcze gorliwszej pobożności pobudziła. Książęcy dwór utrzymywała na tej stopie, aby się na nim wszyscy nieposzlakowanymi obyczajami odznaczali. Po ośmiu latach pożycia małżeńskiego, gdy trzech synów i trzy córki mężowi powiła, mając lat dwadzieścia, skłoniła małżonka do zachowania już odtąd dozgonnej czystości, i do tego przed biskupem ślubem się zobowiązali. Od tej pory Jadwiga, jakby najskromniejsza dziewczyna, już nigdy sam na sam z mężem nie pozostawała.

Na podstawie: *Żywot świętej Jadwigi*, Mikołów-Warszawa 1910, s. 2–4.

Zadanie 5.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy tekst dotyczy św. Jadwigi Andegaweńskiej czy św. Jadwigi Śląskiej. Odpowiedź uzasadnij.

...../1

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....

Zadanie 5.2. (0–1)

Uzasadnij, że przytoczony tekst zawiera treści typowe dla hagiografii (gr. *hágios* – święty, *grápho* – piszę).

...../1

.....
.....

Tekst do zadania 6.

Dawniejsi badacze wychodzili na ogół z założenia, że to przywileje szlacheckie w dłuższym okresie doprowadziły państwo polskie do anarchii i upadku, więc w nich właśnie dopatrywali się przyczyn końca Rzeczypospolitej. Przy takim założeniu pozostawało jedynie ustalić, który dokładnie z przywilejów stał się tym feralnym przełomem. Gdy więc dziś mały Anglik uczy się z dumą, że *Habeas Corpus Act* z 1679 r. pierwszy tworzył podstawową zasadę nietykalności osobistej obywateli, my jedynie półgębkiem przyznajemy, że w Polsce szlachta to samo dostała od Jagiełły.

Na podstawie: R. Lolo, *Anatomia upadku czyli Orzeł i Pogoń w uścisku trzech czarnych orłów*, „Polityka. Pomocnik historyczny”, 4/2011, s. 119.

...../1

Zadanie 6.1. (0–1)

Wyjaśnij, na czym polegała zasada nietykalności wprowadzona przez wspomniany w tekście angielski dokument.

.....
.....
.....

Zadanie 6.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

...../1

Dokumentem, którego postanowienia zostały porównane do *Habeas Corpus Act*, był w Polsce przywilej

- A. koszycki z 1364 r.
- B. jedlneński z 1430 r.
- C. nieszawski z 1454 r.
- D. piotrkowski z 1496 r.

Tekst i tablica genealogiczna do zadania 7.

Przybywają do Krakowa posłowie rycerzy i miast pruskich. Głowa poselstwa przedstawia wobec królewskiego majestatu i rady cel poselstwa: Jak okropne i jak niegodne rzeczy wycierpieliśmy od mistrza i Zakonu Pruskiego. Najpierw mistrz i wspomniany Zakon w zbrodniczy i niegodziwy sposób oderwali od Królestwa Polskiego Pomorze. Następnie wszczęli walkę i usiłowali podbić pod swą władzę najpierw ziemię dobrzyńską, a potem Kujawy. Ale kiedy Twój rodzic zadał im ciężką klęskę z królewską łaskawością ponowił z nimi przymierze. Oni w niedługim czasie sprzeniewierzyli się temu przymierzowi. Dla komturów nie było rzeczą haniebną bez żadnej przyczyny zajmować nam dobra, a tym, co się skarżyli na tak ciężkie krzywdy, nie wymierzano sprawiedliwości, ale w okrutny sposób obcinano głowy i zabierano majątki. Przybywamy do twego majestatu z prośbą, byś nas przyjął na wieczyste sługi twoje i twego Królestwa, od którego kiedyś odpadliśmy.

Na podstawie: J. Długosz, *Roczniki czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, ks. XII, Warszawa 2009, s. 203–206.

Na podstawie: <https://zpe.gov.pl/a/na-...-dworze-.../D1DA0PTpJ>

Zadanie 7.1. (0–1)

...../1

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Władca, który był adresatem przytoczonej mowy, został oznaczony na tablicy genealogicznej numerem

A. 1. B. 2. C. 3. D. 4.

Zadanie 7.2. (0–1)

...../1

Podaj przykładowo nazwy trzech *miast pruskich*, które reprezentowali *posłowie*.

.....,,

Zadanie 7.3. (0–1)

...../1

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Na tablicy genealogicznej uwzględniono wszystkich władców Polski z dynastii Jagiellonów.	P	F
W tekście wspomniano m.in. o wydarzeniu z czasów panowania Władysława Łokietka.	P	F

Tekst i ilustracje do zadania 8.

Bramante był człowiekiem wesołym i lubił zawsze żartować ze swymi najbliższymi. Był przyjaźnie usposobiony dla utalentowanych osób, popierając je, jak mógł. Widać to choćby na przykładzie pełnego wdzięku Rafaela Sanzio, malarza bardzo sławnego. Prowadził świetne, ale i swobodne życie, do którego doszedł dzięki swym zasługom. Rozkoszował się poezją i z lubością słuchał jej, i sam przy lutni układał sonety. W ciągu życia szanowany, po śmierci zyskał najwyższą sławę. Żył Bramante lat 70. Jego ciało z pałacu papieskiego nieśli rzeźbiarze, architekci i malarze. Pochowano go u Świętego Piotra. Zgon Bramantego stanowił ogromną stratę dla architektury. Można policzyć go między architektów rzadkiego geniuszu, jacy oświecili nasze stulecie.

Na podstawie: G. Vasari, *Żywoty najslawniejszych malarzy, rzeźbiarzy i architektów*, Warszawa 1984, s. 349.

<https://ocdn.eu/pulscms-transforms/1/gg8k9kpTURBXy8zYzAxYWVhNTY3ODc3MjRmYTBjNjE5OWI5YzhjODU2MS5qcGeTIQMAzOfNHMDNECyTCaZiNjc2NmUGkwXNBLDNAnbeAAGhMAE/....jpg>

2

[https://fragmentator.pl/wp-content/uploads/2014/12/ ...-001.jpg](https://fragmentator.pl/wp-content/uploads/2014/12/...-001.jpg)

3

<https://www.gancarczyk.com/wp-content/uploads/2023/03/...-02.jpg>

Zadanie 8. (0–3)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

...../3

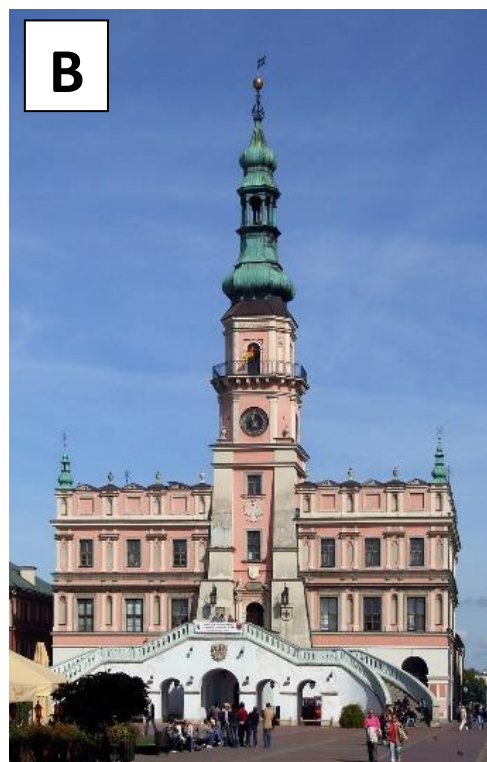
Z przytoczonego fragmentu życiorysu można wnioskować, że Bramante był człowiekiem epoki **8.1.** _____. Pisząc o *naszym stuleciu*, autor odnosił się do **8.2.** _____. Fotografia przedstawiająca współczesny wygląd świątyni, w której – według tekstu – po śmierci spoczął Bramante, została oznaczona numerem **8.3.** _____.

8.1.	A. oświecenia	B. renesansu	C. baroku
8.2.	A. XVI w.	B. XVII w.	C. XVIII w.
8.3.	A. 1	B. 2	C. 3

Tekst i fotografie do zadania 9.

Pierwsze wiadomości o ratuszu pochodzą z XIV w. Jest to budowla gotycka z zewnętrznymi elementami nowego stylu. Gruntowna rozbudowa jest dziełem Jana Baptysty Quadro. Główna elewacja otrzymuje wówczas loggie w stylu północno-włoskim. Budowlę wieńczy wysoka, nieco surowa attyka. Fasada dekorowana techniką sgraffitową.

Na podstawie: E. Charytonow, *Zarys historii architektury*, Warszawa 1963, s. 140.

Źródła: <https://sumfinity.com/pl/zdjecia/polska/...>
<https://pl.wikipedia.org/wiki/...>

Zadanie 9.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy cytowany opis dotyczy ratusza w Zamościu. Odpowiedź uzasadnij.

...../1

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

Zadanie 9.2. (0–1)

...../1

Rozstrzygnij, na której fotografii (A czy B) przedstawiony jest budynek opisany w tekście. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do tekstu i fotografii.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

Zadanie 10. (0–1)

...../1

Uporządkuj wypisane niżej wydarzenia w kolejności chronologicznej. Wpisz litery w kratki we właściwej kolejności.

- A. podpisanie rozejmu w Andruszowie
- B. wybuch powstania Chmielnickiego
- C. zwycięstwo wojsk polskich pod Beresteczkiem
- D. ugoda kozacko-moskiewska w Perejaśławiu
- E. oblężenie Zbaraża przez wojska tatarsko-kozackie

Tekst i ilustracja do zadania 11.

12 września 2013, w 330. rocznicę bitwy, w obecności prezydenta Krakowa, polskiego ambasadora oraz przedstawicieli miejscowego magistratu został na Kahlenbergu położony kamień węgielny. Dynamiczna kompozycja przedstawia króla z buławą na koniu, wiodącego do boju skrzydlatą husarię. Komitet Budowy Pomnika realizuje kolejne etapy m.in. przygotowanie fundamentu z granitu i koordynuje zbiórkę pieniędzy. Planowane na 333. rocznicę odsieczy odsłonięcie pomnika zostało przesunięte w czasie, a liczni turyści przyjeżdżający na Kahlenberg mogą (na razie) oglądać tablicę informacyjną z projektem i fotograficznym reportażem dotyczącym etapów powstawania pomnika.

Na podstawie: https://www. ...palac.pl/.../podstawa_pomnika_....html

Źródło: <https://bi.im-g.pl/im/e8/f2/1a/z28255464AMP,Pomnik-....jpg>

Zadanie 11.1. (0–1)

...../1

Podaj nazwę miasta, na terenie którego *Komitet Budowy* planuje wznieść pomnik.

.....

Zadanie 11.2. (0–1)

...../1

Rozstrzygnij, czy pomnik opisany w tekście oraz pomnik przedstawiony na fotografii mają na celu uczczenie tego samego króla. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

Teksty do zadań 12. i 13.

Tekst A

Sejm Niemy z 1 lutego 1717 roku jest wydarzeniem „obciążonym” bodaj największą ilością mitów i uproszczeń. Tymczasem było to zgromadzenie, podczas którego jego uczestnicy podejmowali decyzje, które reformowały państwo polsko-litewskie, jego ustrój, finanse i wojskowość. Podczas sejmiku zażarcie dyskutowano, a nawet zgłaszano sprzeciwy. Tym samym mit sejmiku jako zgromadzenia, podczas którego terroryzowano jego uczestników zabraniając im zabierania głosu jest tylko mitem i...wymysłem historyków. Sejm Niemy jest też doskonałym przykładem kompromisu, zawartego między królem a szlachtą. Jest dowodem,

że monarcha i jego poddani mogą i chcą rozmawiać o sprawach najważniejszych i podjąć wspólnie decyzje ważne i korzystne dla interesu państwowego.

Na podstawie: <https://klionagolebiej.podigee.io/4-sejm-niemy>

Tekst B

Jak to było możliwe, że tak dziwny sejm, który już współcześni nazwali „niemym”, osiągnął tak wiele? Dlaczego jednak uchwalone wówczas reformy nie tylko nie naprawiły państwa, nie zapobiegły jego słabości, ale w gruncie rzeczy pogłębiły kryzys wewnętrzny? Jaka była w tym wydarzeniu rzeczywista rola Rosji i jej władcy? We współczesnej nam pamięci historycznej Sejm Niemy pojawia się jedynie jako zmitologizowana anomalia w dziejach parlamentaryzmu, sejm, podczas którego nikomu nie pozwolono się odezwać. Rzeczywistość była zupełnie inna, bardziej złożona, a konsekwencje wydarzeń, które rozgrywały się na wiele miesięcy przed dniem 1 lutego 1717 r. okazały się brzemiennie w skutki na dziesięciolecia.

Na podstawie: <https://dzieje.pl/dzieje-sie/w-trzechsetna-rocznice-sejmu-niemego-konferencja-w-warszawie>

Zadanie 12. (0–3)

...../3

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Sejm, którego dotyczą oba teksty, odbył się podczas wielkiej wojny rosyjsko- **12.1.**_____ .
Wspomniany w tekście A król to **12.2.**_____. Wspomniany w tekście B władca Rosji zapisał się w historii swego kraju jako reformator i **12.3.**_____.

- 12.1.** A. pruskiej
B. szwedzkiej
C. tureckiej
- 12.2.** A. August II Sas
B. August III Wettyn
C. Stanisław II August
- 12.3.** A. budowniczy nowej stolicy
B. rzecznik niezależności cerkwi
C. likwidator poddaństwa chłopów

...../2

Zadanie 13. (0–2)

Porównaj interpretację Sejmu Niemego z 1717 r. zawarte w tekście A i tekście B. Odwołując się do treści obu tekstów, wymień jedno podobieństwo i jedną różnicę pomiędzy nimi.

Podobieństwo:
.....
.....

Różnica:

.....

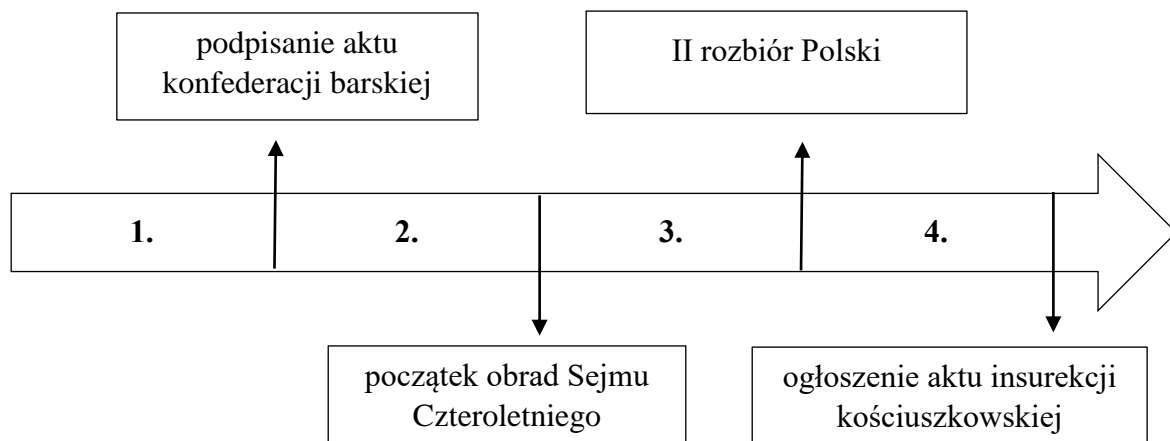
.....

Tekst i taśma chronologiczna do zadania 14.

Imć Maciej Dulęba, choć szaraczek na jednej tylko wioszczynie, gotów był rozsiekać szablą każdego, co by wspomniał o reformach. Dlaczego? Sam dobrze nie wiedział, gdyż w przeciwieństwie do innych większych panów rubli rosyjskich nie brał. Wierzył jednak niezłomnie, że wszystko musi zostawać po staremu i że tak jedynie jest dobrze. Bieda temu, co by chciał cokolwiek zmienić! Pierwszą prawie osobą znaną był niewidziany od roku poseł kaliski Suchorzewski, który cieszył się:

– W szczęsną chwilę zjechałeś waść! Właśnie hetman Branicki wrócił z Petersburga z listem od najjaśniejszej gwarantki, wspaniałej monarchini. Zapewnia ona, że do nijakiej zmiany rządu w Rzeczypospolitej nie dopuści, a na pomoc nam, dobrym patriotom, wysłała sto tysięcy wojska. Przednie stráže już tu są... Teraz my górą. Pokażemy tym jakobinom!

Na podstawie: Z. Kossak-Szczucka, *Bursztyny*, Warszawa 2012, s. 175–177.

...../1

Zadanie 14.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wydarzenia, o których mowa w tekście, miały miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

A. 1. B. 2. C. 3. D. 4.

...../1

Zadanie 14.2. (0–1)

Uzasadnij, że bohaterowie wspomnianego tekstu reprezentowali poglądy typowe dla mentalności sarmackiej.

.....

.....

Zadanie 14.3. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych. Odpowiedź uzasadnij.

...../1

Jednym z *jakobinów*, o jakich wspominał poseł Suchorzewski, był

- A. Hugo Kołłątaj.
- B. Szczęśny Potocki.
- C. Seweryn Rzewuski.
- D. Stanisław Leszczyński.

Uzasadnienie:

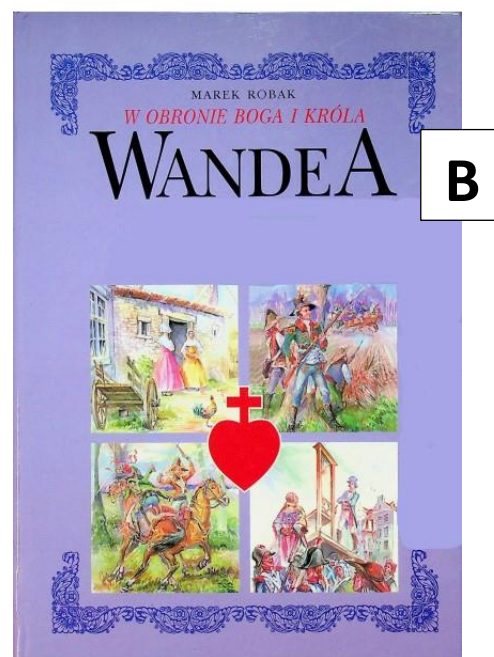
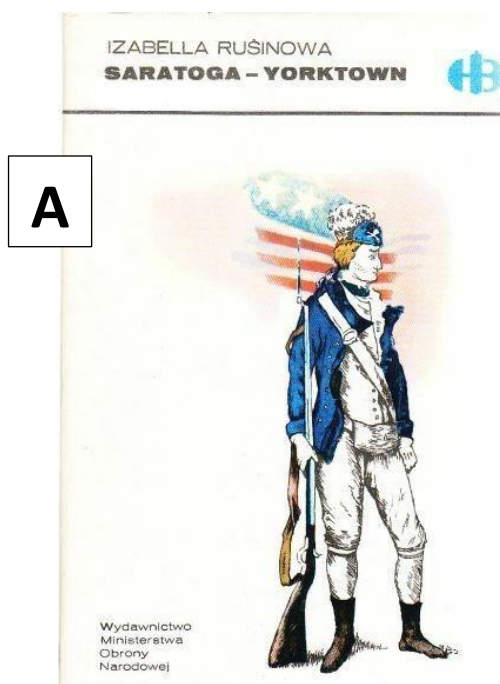
.....

.....

Tekst i ilustracje do zadania 15.

Uważamy za niezbite i oczywiste następujące prawdy, że wszyscy ludzie stworzeni zostali równymi sobie; że Stwórca udzielił im pewnych praw niepozbywalnych, w rządzie których na pierwszym miejscu postawić należy prawo do życia, do wolności i do poszukiwania szczęścia; celem zapewnienia sobie tych praw ludzie ustanowili między sobą rządy, których władza wypływa ze zgody rządzonych; że ilekroć jakakolwiek forma rządu sprzeciwia się celowi, w jakim była ustanowiona, naród ma prawo zmienić ją lub znieść zupełnie i ustanowić rząd nowy na takich zasadach oparty, jakie mu się wydadzą najstosowniejszymi do zapewnienia własnego bezpieczeństwa i pomyślności. Dzieje panowania teraźniejszego króla są jednym pasmem niesprawiedliwości, dążących jawnie do nieograniczonej tyranii. Zgromadzeni na ogólny kongres ogłaszamy uroczyste w imieniu władzy dobrego ludu, iż te Zjednoczone Kolonie są i mają prawo być Państwami wolnymi i niepodległymi; że wyzwolone są od zależności w stosunku do Korony.

Na podstawie: *Wiek ... w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 470–472.

Zadanie 15.1. (0–1)

...../1

Rozstrzygnij, która z książek – oznaczona literą A czy B – odnosi się do konfliktu, którego genezę przedstawiono w tekście. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 15.2. (0–1)

...../1

Podaj przykładowo nazwisko jednego z filozofów z epoki, którego idee mogły stanowić inspirację dla powstania zacytowanego tekstu.

.....

Zadanie 15.3. (0–1)

...../1

Podaj imię i nazwisko Polaka, który wslawił się podczas jednej z bitew wspomnianych na okładce książki oznaczonej literą A.

.....

Zadanie 15.4. (0–1)

...../1

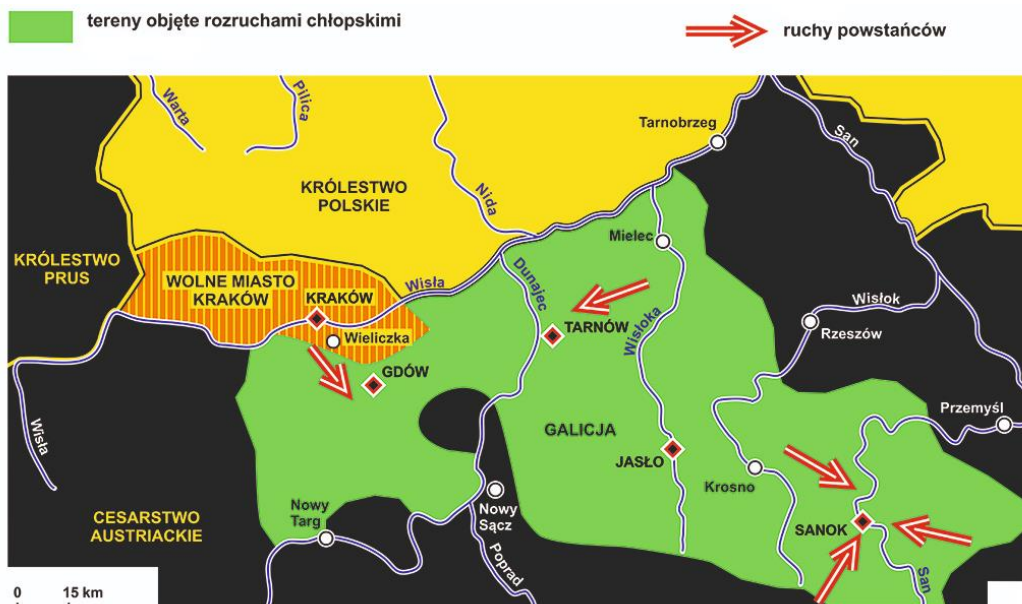
Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Autorzy tekstu byli zwolennikami zasady suwerenności narodu.	P	F
Można spodziewać się, że więcej informacji o działalności M. Robespierre’a znajdziemy w książce oznaczonej literą B niż w książce oznaczonej literą A.	P	F

Tekst i mapa do zadania 16.

Nieprzychylnie Rzeczypospolitej nastroje, inspirowane przez dwór cesarski, skupiały się wokół spraw związanych z Kościołem prawosławnym i obroną jego praw. Podsycano niechęć, a nawet nienawiść prawosławnej ludności przeciw katolickiej szlachcie polskiej i Żydom. Propaganda okazała się skuteczna. Najgłośniejsza stała się rzeź w Humaniu, który zajęły wojska przywódcy powstania atamana Iwana Gonty i Maksyma Żeleźniaka. Zginęło około 20 000 szlachty, mieszczan i Żydów.

Na podstawie: *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, Warszawa 2021, s. 132–133.

Na podstawie: https://www.trakt.org.pl/apn/kolor_05/KOLOR_05_....jpg

Zadanie 16.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy tekst i mapa dotyczą tego samego wydarzenia historycznego. Odpowiedź uzasadnij.

...../1

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 16.2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

...../1

Z tekstu wynika, że podłożem działań powstańców były m.in. nastroje antysemickie.	P	F
Tekst pozwala stwierdzić, że władze cesarskie popierały prawa wiernych wyznania unickiego.	P	F

Tekst i ilustracja do zadania 17.

Dnia 4 miesiąca listopada rano o godzinie szóstej puszczone rakiet dwanaście na rozpoczęcie wystrzałów razem ze wszystkich armat i ręcznej broni. Aż tu z prawej strony, od koszar gwardiackich, Moskale ponad samą Wisłą wdarli się na Pragę i zaczęli strasznym sposobem domy palić i ludzi bez pardonu zabijać. Tam się niezmiernie nasi bronili, także przy rogatkach Grochowskich, gdzie pułkownik Jasiński dowodził. Ach! Nieszczęśliwa godzina to była! O godzinie 9 z rana zakończyła się ta nieszczęśliwa batalia, w której my przegraliśmy.

Wiek ... w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów, S.B. Lenard, M. Sobańska-Bondaruk, PWN, Warszawa 1999, s. 457.

Na podstawie: <http://www.twoja-praga.pl/praga/pomniki/1164.html>

...../1

Zadanie 17. (0–1)

Rozstrzygnij, czy tekst i tablica na ilustracji odnoszą się do tego samego powstania narodowego. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do tekstu i ilustracji.

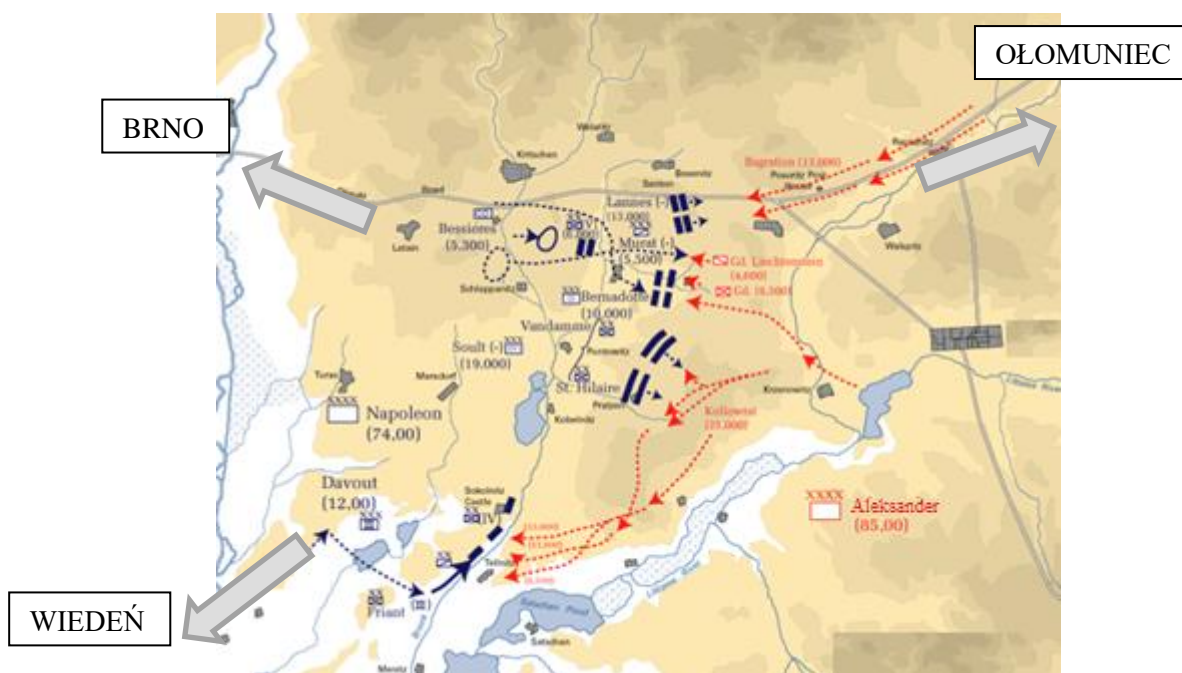
Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

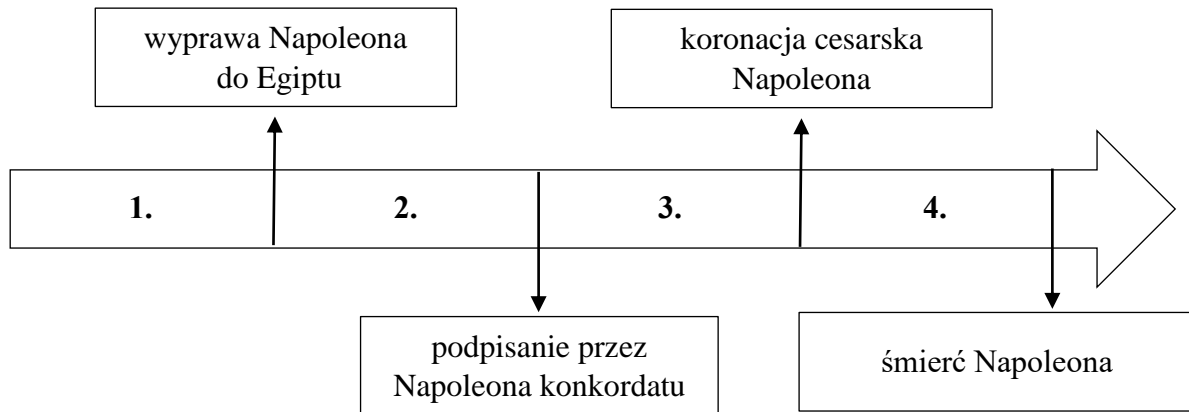
.....

.....

Ilustracja i taśma chronologiczna do zadania 18.

Na podstawie: <https://pl.wikipedia.org/wiki/....png>

Zadanie 18.1. (0–1)

...../1

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na ilustracji przedstawiono plan bitwy pod

- A. Austerlitz.
- B. Borodino.
- C. Lipskiem.
- D. Wagram.

Zadanie 18.2. (0–1)

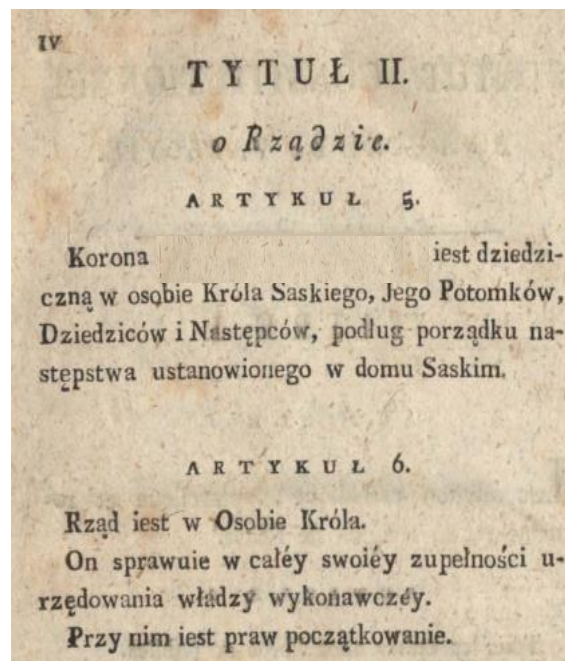
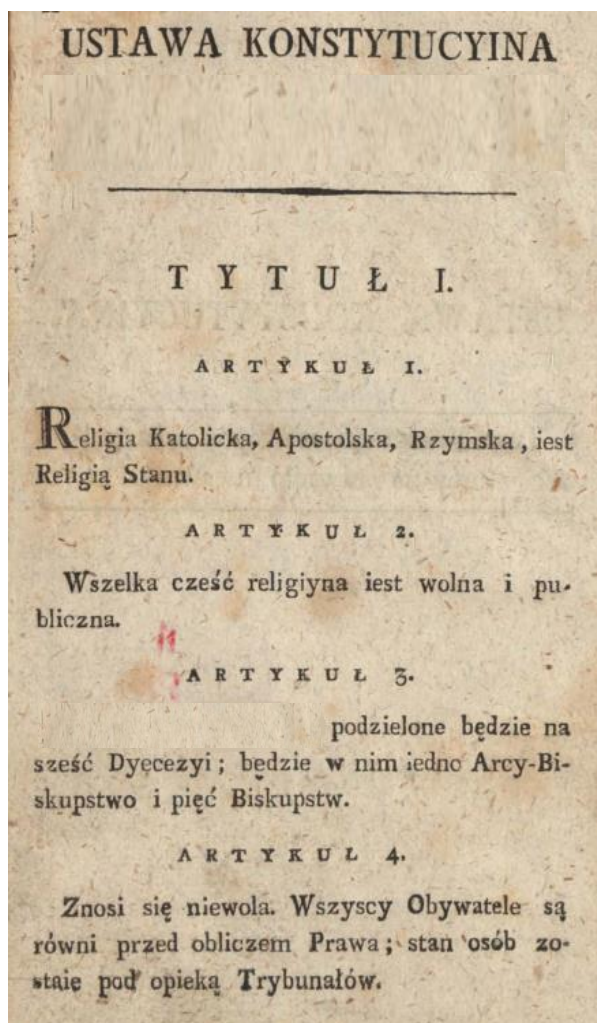
...../1

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Bitwa, której plan przedstawiono powyżej, miała miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Ilustracje do zadania 19.

Na podstawie: <https://bbc.mbp.org.pl/dlibra/publication/9994/edition/9043?language=pl>

Zadanie 19.1. (0–1)

...../1

Podaj nazwę państwa, w którym obowiązywała przytoczona konstytucja. Odpowiedź uzasadnij.

Nazwa państwa:

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 19.2. (0–1)

...../1

Rozstrzygnij, czy postanowienia konstytucji oznaczały likwidację poddaństwa czy uwłaszczenie chłopów. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

Tekst i ilustracja do zadania 20.

Słuchaj, kiedy śpiewa lud, gdy się u ludzi zbiera gniew.
Taki jest głos zjadaczy chleba, co kajdanom mówią: „Nie!”.
Niechaj jeden serca rytm zacznie jak werbel w piersi bić,
A lepsze jutro zbudzi się, kiedy wstanie świt.
Kto chce z nami ruszyć w bój i na krucjatę razem iść?
Zobacz lepszy świat, kto barykady zajmie szczyt.
Nie lęka się kul ten, kto wolnym człowiekiem chce być!

https://teatr-muzyczny.lodz.pl/sites/default/files/sluchaj_kiedy_spiewa_lud_tekst.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=P8WlmoJp5HM&ab_channel=ScreenBites

Zadanie 20.1. (0–1)

...../1

Rozstrzygnij, czy tekst i kadr z filmu stanowią nawiązanie do obecnych w XIX-wiecznej Europie poglądów LEWICOWYCH czy PRAWICOWYCH. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści tekstu oraz elementów ilustracji.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....

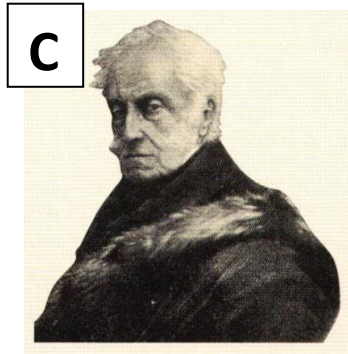
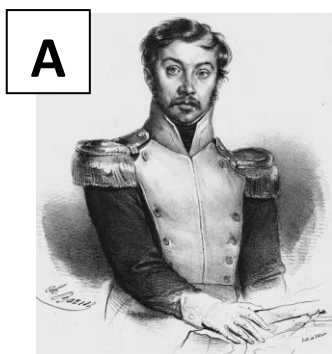
Zadanie 20.2. (0–1)

...../1

Podaj nazwę powstałego w 1815 r. sojuszu europejskich monarchów, którego celem było zwalczanie idei, do jakich nawiązuje cytowany tekst.

.....

Ilustracje do zadania 21.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 164, 171, 179.

Zadanie 21. (0–3)

...../3

Do fragmentów biografii działaczy politycznych Wielkiej Emigracji dopisz poprawne imię i nazwisko oraz dopasuj właściwy wizerunek. Uzupełnij tabelę, wpisując poprawne imię i nazwisko oraz literę oznaczającą właściwy portret.

	Biografia	Imię i nazwisko	Portret
21.1.	Historyk, poseł na sejm 1830 r. W powstaniu listopadowym został prezesem Towarzystwa Patriotycznego i wszedł w skład rządu Narodowego. Po klęsce powstania udał się na emigrację do Paryża.		
21.2.	Książę, mąż stanu, liberalno-konserwatywny przywódca ruchu narodowego. Uczestnik konfederacji targowickiej. Przeciwny powstaniu listopadowemu. Osiadł w Paryżu, stając się przywódcą Hotelu Lambert.		
21.3.	Pisarz, teoretyk wojskowości, działacz niepodległościowy. Działacz Towarzystwa Demokratycznego Polskiego, przywódca dwóch powstań w Wielkopolsce w 1846 (desygnowany na przyszłego naczelnego wodza) i w 1848 roku, pierwszy dyktator powstania styczniowego.		

Słownik biograficzny historii Polski, t. I-II, red. J. Chodera i F. Kiryk, Wrocław-Warszawa-Kraków 2005, s. 260–261, 723; *Wielka Encyklopedia PWN*, t. 18, 30, s. 219, 387.

Tekst i ilustracja do zadania 22.

Hej, znowu kulki grają,
Hej, wojska się zbierają,
Bem idzie na Siedmiogród,
A nasi — pomagają.
We wszystkie wielkie boje
Szedł Polak, jako w swoje,
Za wolność dając mężnie
I życie i krwi zdroje.
Hej, błedną Niemcy z trwogi,
Hej, łączą się już wrogi,
O pomoc się u cara
Na Bema Niemiec stara.
Więc, ścisną się załogi:
— Hej, wspólne nasze wrogi!
Jak jednych pobijemy,
To drudzy pójdą w nogi!

[https://pl.wikisource.org/wiki/%
C5%9Apiewnik_historyczny](https://pl.wikisource.org/wiki/%C5%9Apiewnik_historyczny)

[http://images.polskaniezwykla.pl/
user/item/416160.jpg](http://images.polskaniezwykla.pl/user/item/416160.jpg)

...../1

Zadanie 22. (0–1)

Rozstrzygnij, czy tekst i ilustracja dotyczą walk Polaków z tym samym zaborcą. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

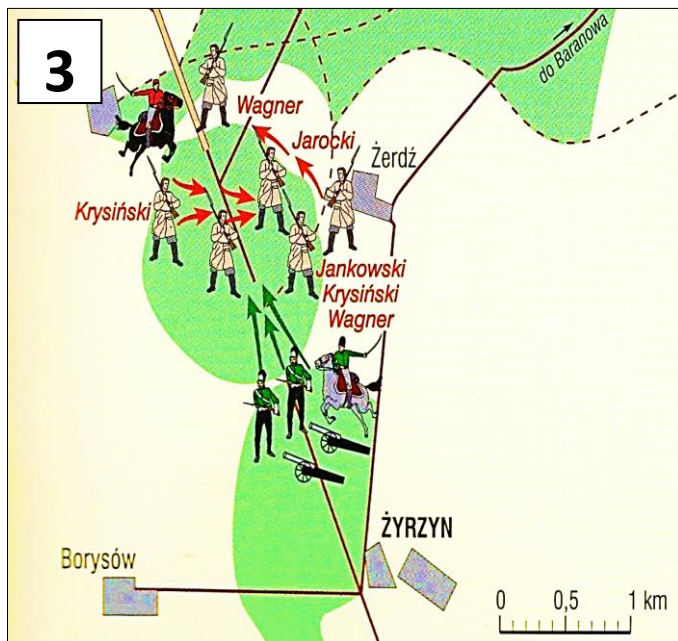
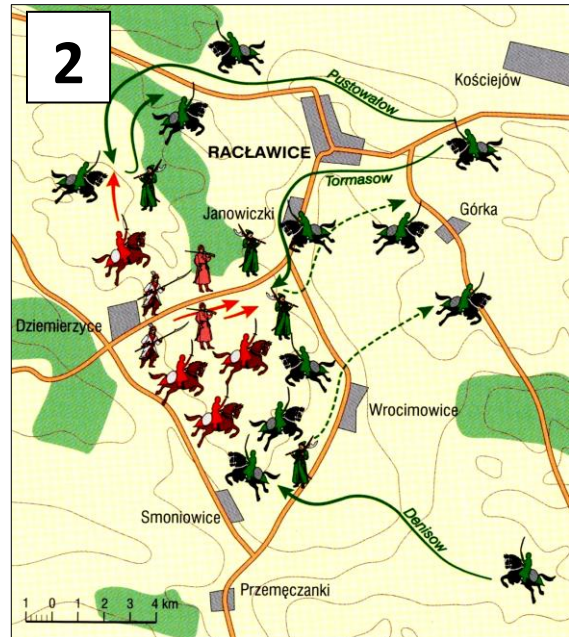
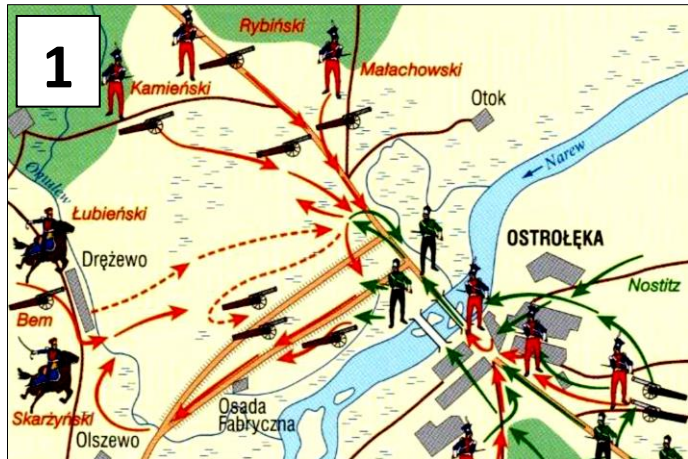
.....

.....

Tekst i plany bitew do zadania 23.

Patrol powstańców wziął do niewoli kilku Kozaków, u których znaleziono depeszę informującą o odwołaniu dodatkowej eskorty dla konwoju pocztowego zmierzającego z Warszawy do Lublina. Partyzanci postanowili wykorzystać ten fakt. Całość sił eskorty wynosiła około 500 żołnierzy, partyzanci dysponowali około 3 tys. żołnierzy, w tym nie więcej niż 1,4 tys. uzbrojonych w broń palną. W wyniku bitwy w ręce powstańców dostało się 150 żołnierzy zdolnych do walki i 132 rannych. Klęska oddziału rosyjskiego spowodowała odwołanie przez cara z Królestwa wielkiego księcia Konstantego, którego zastąpił Fiodor Berg. Potyczka była jednym z większych sukcesów powstańców w trakcie całego powstania.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 183.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 136, 168, 183.

Zadanie 23. (0–3)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Tekst stanowi opis starcia z okresu powstania 23.1.____. Plan opisanej bitwy przedstawiono na ilustracji oznaczonej numerem 23.2.____. Spośród wszystkich bitew, których plany zaprezentowano powyżej, Polacy zwyciężyli w 23.3.____.

23.1. A. kościuszkowskiego B. listopadowego C. styczniowego

23.2. A. 1 B. 2 C. 3

23.3. A. jednej B. dwóch C. trzech

Ilustracja i teksty do zadań 24. i 25.

Na podstawie: <https://static.prsa.pl/images/76801d72-3f6b-4f0f-8b7e-806254b56ef4.jpg?format=500>

Tekst I

My, z Bożej łaski król pruski, skoro niemieccy książęta i Wolne Miasta wystosowały do Nas jednomyślne wezwanie, abyśmy spoczywającą od przeszło 60 lat cesarską godność niemiecką wznowili i przyjęli, uznaliśmy za obowiązek względem wspólnej Ojczyzny pójść za tem wezwaniem i przyjąć godność cesarską. W myśl tego My i Nasi Następcy na tronie pruskim będziemy odtąd we wszystkich Naszych stosunkach i sprawach państwa niemieckiego nosili tytuł cesarski, a w Bogu Nasza nadzieja, że danem będzie narodowi niemieckiemu Ojczyznę pod znakiem jej dawnej świetności poprowadzić ku błogiej przyszłości.

Na podstawie: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 36, oprac. A. Czubiński, J. Marczewski, Warszawa 1960, s. 17.

Tekst II

My, cesarz i samowładca, król Polski, objawiamy wszystkim naszym wiernym poddanym w Królestwie Polskim: z dniem wstąpienia naszego na tron przodków naszych podjęliśmy zamiar udoskonalenia stopniowo i gruntownie instytucji rządowych Królestwa Polskiego w duchu odpowiadającym potrzebie dzisiejszych czasów. Wybuchłe powstanie i zaburzenia wstrzymały na samym wstępie wprowadzenie nowych nadanych Królestwu instytucji. Ukazem w dniu dzisiejszym przez nas podpisanym ustala się ostatecznie byt licznej klasy włościan, którzy jednocześnie stają się właścicielami gruntów dotąd w posiadaniu ich zostawiających.

<https://www.cieslin.pl/okres-od-xix-wieku-do-1918-roku/attachment/...-w-krolestwie-polskim/>

Tekst III

Ja, prezydent Stanów Zjednoczonych na mocy władzy nadanej mi jako Naczelnemu Wodzowi Armii i Marynarki Wojennej na czas buntu zbrojnego przeciwko władzy i rządowi Stanów Zjednoczonych oraz w charakterze stosownego i niezbędnego środka wojennego służącego stłumieniu wspomnianego buntu ogłaszam, że wszystkie osoby trzymane w niewoli będą odtąd wolne, a rząd Stanów Zjednoczonych wraz z władzami Armii i Marynarki Wojennej uznawać i strzec będzie ich wolności.

Na podstawie: *Wiek ... w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska - Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1998, s. 259.

Tekst IV

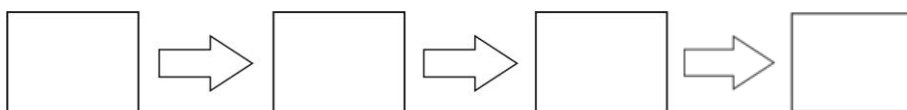
My, z bożej łaski cesarz, król węgierski i czeski, król Lombardii i Wenecji, powodowani gorącym życzeniem, aby dobry byt ludu wiejskiego przez zupełne zniesienie robocizny pańszczyźnianej i innych poddańczych powinności z gruntów włościańskich dokładniej ustalić, będąc także życzliwym zamiarem powodowani, aby właściciele dóbr ziemskich ile możliwości od zgubnych wstrząśnień w ich majątkowych stosunkach zachować, na koniec w celu umocnienia powszechnego bezpieczeństwa prowincji oraz trwałego uspokojenia umysłów, rozkazujemy: wszystkie robocizny i inne poddańcze powinności ustać mają dniem 15 maja.

Na podstawie: K. Ślusarek, ... *zachodniej*, Kraków 2002, s. 67.

Zadanie 24.1. (0–1)

...../1

Uporządkuj zacytowane wyżej teksty w kolejności chronologicznej ich powstania. Wpisz oznaczenia I–IV w kratki we właściwej kolejności.

Zadanie 24.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na powyższej ilustracji przedstawiono m.in. autora tekstu oznaczonego numerem

...../1

- A. I
- B. II
- C. III
- D. IV

Zadanie 24.3. (0–1)

...../1

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Dokument cytowany w tekście III dotyczył problemu występującego na amerykańskim Południu.	P	F
Teksty II i IV to fragmenty dokumentów niosących przede wszystkim skutki społeczno-ekonomiczne.	P	F

Zadanie 25. (0–4)

...../4

Do każdego z tekstów (I–IV) dopisz jego autora. Wpisz nazwisko (lub nazwę dynastii) w każdym wierszu tabeli.

25.1.	Tekst I	
25.2.	Tekst II	
25.3.	Tekst III	
25.4.	Tekst IV	

Tekst i ilustracja do zadania 26.

§ 13a. Kto poza obrębem zabudowanej miejscowości zamierza wznieść bądź urządzić budynek mieszkalny, winien posiadać pozwolenia osiedleńcze wydawane przez wydział powiatowy.

§ 13b. W prowincji poznańskiej należy nie pozwalać na osiedlenie dotąd, dopóki petent nie przedstawi poświadczenia prezesa regencji, że nie jest to sprzeczne z celem ustawy o kolonizacji z 1886 r.

Na podstawie: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 41, Warszawa 1960, s. 17.

<https://pl.wikipedia.org/wiki/....jpg>

Zadanie 26.1. (0–1)

...../1

Podaj nazwę państwa, na którego terytorium obowiązywała przytoczona ustawa.

Nazwa państwa:

Zadanie 26.2. (0–1)

...../1

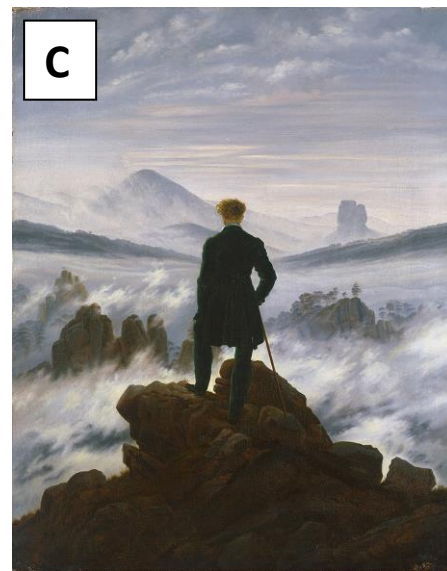
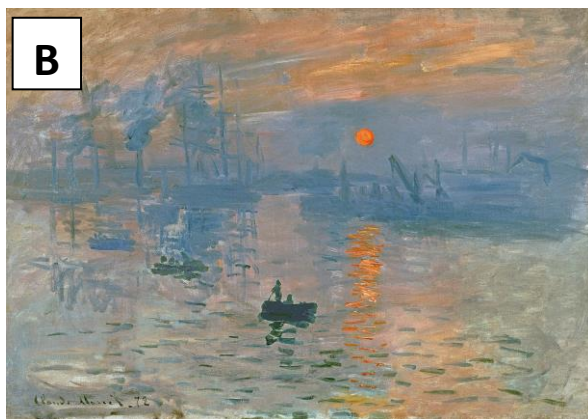
Wyjaśnij związek ilustracji z treścią przytoczonej ustawy, odwołując się do treści obu źródeł.

.....

.....

.....

Ilustracje do zadania 27.

Na podstawie:

https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%9Amier%C4%87_....jpg

<https://opolnocywparyzu.pl/wp-content/uploads/2014/10/....jpg>

https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C4%..._mg%C5%82y#/media/Plik:Caspar_David_Friedrich_-_....jpeg

Zadanie 27. (0–2)

...../2

Rozstrzygnij, który obraz reprezentuje styl charakterystyczny dla malarstwa ostatnich dekad XIX wieku. Podaj literę przypisaną do obrazu i nazwę stylu, który reprezentuje.

Litera:

Nazwa stylu: